

HØRINGSNOTAT – Utkast til ny jernbaneforskrift som skal erstatte lisensforskriften

Innledning

Samferdselsdepartementet har sammen med Statens jernbanetilsyn foretatt en evaluering av forskrift av 16. november 2005 nr. 1490 om lisens, sikkerhets sertifikat og om tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet, samt sikkerhetsgodkjenning til å drive infrastruktur (lisensforskriften), og foreslått enkelte endringer i strukturen samt foretatt noen presiseringer i enkelte av bestemmelsene.

Lisensforskriften implementerer EØS-rettsakter og det kan derfor i liten grad foretas endringer i det konkrete innholdet i denne.

Nærmere om forslag til ny jernbaneforskrift

Forskriftens tittel

Fordi forskriften omfatter mer enn lisenser, sikkerhets sertifikater og sikkerhetsgodkjenninger, (jf. virkeområdet i § 1-1), foreslår departementet ny tittel på forskriften for å fange opp dette. Som korttittel foreslås ”*jernbaneforskriften*”.

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1-1 Virkeområde

I virkeområdet er det i tillegg til dagens forskrift, presisert at forskriften også omfatter markedsovervåking, tilgang til havne- og terminalspor og tilgang til opplæringsfasiliteter for førere og togpersonale. Dette vil klargjøre bedre enn i dag hva forskriften inneholder.

§ 1-3 Myndighetens oppgaver, delegering mv.

Av bestemmelsen fremgår myndighetenes oppgaver og det er klargjort at Statens jernbanetilsyn er *tilsynsmyndighet* i henhold til jernbaneloven. Tidligere delegeringer av departementets myndighet etter jernbaneloven videreføres. I forbindelse med at Statens jernbanetilsyn er tillagt myndigheten som markedsovervåker, foreslås det nå at tilsynet får delegert myndighet til å gi forskrifter som utfyller utkastets kapittel 8 om markedsovervåking.

§ 1-4 Definisjoner

Det er kun foretatt en endring ved at definisjonen ”internasjonal sammenslutning” er tatt ut, da dette ikke lenger er noe krav for å kunne utføre internasjonal transportvirksomhet.

Kapittel 2. Tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet mv.

§ 2-1 Jernbaneforetak som har tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet

Det er kun foretatt en rettelse i tredje ledd fordi henvisningen til bokstav g i gjeldende forskrift er feil og skal være bokstav f.

§ 2-2 Jernbaneforetak som kan søke departementet om tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet

I første ledd bokstav b) er ”statens jernbanetrafikkselskap” erstattet med NSB AS, da det kun er NSB som har enerett til å utføre nasjonal persontransport på det nasjonale jernbanenettet, med de begrensinger som departementet bestemmer. For øvrig er det departementet som gir tilgang til Flytoget AS og Gjøvikbanen AS, i henhold til § 2-1. Det er derfor ikke relevant å gi tilgang til jernbanenettet i andre tilfeller enn der NSB har innstilt persontransporten. Med ”innstilt” menes her også de tilfeller der NSB ikke ønsker å drive slik transport.

§ 2-3 Forbud mot overdragelse o.l.

Bestemmelsen er ny, og er i seg selv ikke nødvendig, da forbudet følger av at tillatelser mv. gis til en bestemt juridisk person. Imidlertid har det vist seg i praksis at ikke alle har forstått dette prinsippet. Det er derfor foreslått presisert i forskriften, samtidig som at det klargjøres at forbudet mot overdragelse også omfatter leie, leasing, lån og eventuelle andre måter på overlatelse.

Kapittel 3 Nærmere om retten til internasjonal persontransport

Det er ikke foretatt endring i dette kapitlet, kun ny nummerering.

Kapittel 4 Særskilte vilkår mv. til jernbaneforetak og infrastrukturforvalter i forbindelse med driften (kapittel 3 i lisensforskriften)

Det er foretatt noen presiseringer for å klargjøre at bestemmelsene omfatter *driften* av infrastruktur og trafikkvirksomheten. I tillegg er det i § 4-2 presisert at det for eventuelle fremtidige private infrastrukturforvaltere kan stilles krav om forsikring/garanti.

Kapittel 5 Lisens for jernbaneforetak (kapittel 4 i lisensforskriften)

Det er foretatt noen justeringer, bl.a. ved at ansvar for virksomheten, forbud mot overdragelse og lisensens gyldighet er skilt ut i egne paragrafer, jf. § 5-8, § 5-9 og § 5-10. Samtidig er det presisert at forbudet mot overdragelse også gjelder leie, leasing, lån og eventuelle andre måter på overlatelse.

Kapittel 6 Sikkerhets sertifikat for jernbaneforetak (kapittel 5 i lisensforskriften)

Det er også i dette kapitlet tatt inn bestemmelser om ansvar for virksomheten og forbud mot overdragelse mv., jf. § 6-6 og § 6-7 slik at bestemmelsene er i overensstemmelse med tilsvarende paragrafer i kapittel 2 og 5.

For øvrig er retten til tilgang til opplæring, som i dag står under administrative bestemmelser, flyttet til dette kapitlet, da bestemmelsen gjelder rettigheter i forbindelse med å kunne få utstedt sikkerhets sertifikat, jf. § 6-10. Det er ellers foretatt noen språklige endringer i paragrafen.

Kapittel 7 Sikkerhetsgodkjenning av infrastrukturforvalter (kapittel 6 i lisensforskriften)

§ 7-1 Krav om sikkerhetsgodkjenning

I første ledd er det presisert at sikkerhetsgodkjenningen av infrastrukturforvalter omfatter egentransport i forbindelse med drift og vedlikehold og lignende av infrastrukturen. I dag er det bare én infrastrukturforvalter av det nasjonale jernbanenettet, Jernbaneverket. Dette innebærer at Jernbaneverket kan utføre transporten som omfatter bl.a. eget personell og materiell i forbindelse med vedlikehold og utbygging. Også vedlikehold som omfatter stasjoner vil omfattes, herunder søppeltømming etc.

Videre har departementet gitt Jernbaneverket som en midlertidig ordning anledning til å ta med andres gods til *vegløse* områder der ingen jernbaneforetak vil påta seg slik transport. Omfanget og vilkårene for dette fremgår av departementets brev til Jernbaneverket av 8. mai 2005. En forutsetning var at Jernbaneverket skulle ha nødvendige tillatelser til å utføre godstransport. I og med at Jernbaneverket nå må ha sikkerhetsgodkjenning etter kapittel 7 i forskriften, anser både Samferdselsdepartementet og Statens jernbanetilsyn at denne også kan

omfatte slik sporadisk kjøring. Dette innebærer at Jernbaneverket ikke trenger lisens og sikkerhets sertifikat for denne sporadiske kjøringen som primært skal skje i forbindelse med Jernbaneverkets egne transportør, og som skal prises slik at de dekker de kostnader som transporten påfører Jernbaneverket med tillegg av kjørevegsavgift, forsikring etc. som andre transportører må innkalkulere.

§ 7-4 Ansvar for virksomheten og § 7-5 Forbud mot overdragelse o.l.
Bestemmelsene er nye, men innebærer ingen realitetsendring fra tidligere. Det er kun en presisering i likhet med det som er gjort for i de andre tillatelseskapitlene i forskriften.

Lisensforskriften kapittel 7 om tilsyn og kontroll m.m.

Det foreslås at kapitlet utgår fordi tilsyn og kontroll følger direkte av jernbaneloven. Det fremgår av utkastet § 1-3 at tilsynet er delegert myndigheten til å føre tilsyn og kontroll med at jernbanelovgivningens bestemmelser oppfylles.

Kapittel 8 Markedsovervåking (kapittel 7 A i lisensforskriften)

§ 8-1 Formålet med markedsovervåking

Bestemmelsen er ny, og angir formålet med den markedsovervåkingen som Statens jernbanetilsyn er tillagt.

For øvrig er det ikke foretatt endringer i kapitlet, kun en rettelse av henvisningen i § 8-2 til § 1-3 åttende ledd.

Kapittel 9 Administrative bestemmelser

§ 9-3 i gjeldende forskrift foreslås opphevet, da bestemmelsen som følger av EØS-avtalen ikke lenger kan anses aktuell etter at eksisterende offentlige jernbaneforetak (NSB) er blitt AS og gjeldsanering er gjennomført for flere år siden.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Da de foreslåtte endringer ikke omfatter realitetsendringer, medfører forskriftsutkastet ikke økonomiske eller administrative konsekvenser.